

Sloboda i jednakost – The New 1.0

Mateo - Zbog čega se anarhizam naziva utopijom	1
Petar Atanacković - WILHELM REICH 1897-1957-2007	2
Iva Kraljević - Male frakvencije velikog otpora	3
Eugen - Činjenice vezane uz uništavanje prašuma	6
Jelena Purešić – Z magazin i balkanski zapatisti	8
Borislav Stanojević – Osmatračnica (kratka priča)	9
Ida – Kad si sretan (pesma)	10
A je to! Je to! - prvi A-punk festival u Sarajevu	11
Aleksandar Šarović – Humanizam	14
Bertold Breht – 5 teškoća pri pisanju istine	19
Outro	24

ZBOG ČEGA SE ANARHIZAM NAZIVA UTOPIJOM (MOJ OSVRT)

Anarhizam je sredstvo, put u anarhiju, dakle društvo u kojem je hijerarhijsko, piramidalno, strogo centralizirano organiziranje kakvo poznajemo danas zamijenjeno horizontalnim, mrežnim organiziranjem. Da, Anarhija nije društvo kaosa, neorganizacije i nepoštivanja tuđe slobode kakvom je nazivaju upravo oni koji su uključeni u stvaranje i održavanje upravo takve situacije u sadašnjem društvu. Anarhija je društvo sastavljeno od manjih autonomnih zajednica koje po potrebi (ali nekad i nužnosti) surađuju na bazi proizvodnje, rješavanja raznih problema na lokalnoj ali i globalnoj razini, a sve se odluke unutar takvih zajednica donose direktnom demokracijom, za razliku od parlamentarne ("posredničke") demokracije kakvu poznajemo danas i koja se često naziva: "najnaprednijom političkom formom današnjeg doba" što je potpuna i bezočna laž. Dakle odluke donose na temelju dogovora i konsenzusa upravo oni kojih se te odluke tiču. Proizvodnja je planirana po potrebi i mogućnostima, pod kontrolom onih koji proizvode, dakle radnika (danas je proizvodnja masovna i konkurentna zbog kapitalističkog sustava, koji je i doveo na sam rub egzistencije zemlje Trećeg svijeta, ali i ostale koje eksploatira pod krinkom "pune zaposlenosti"), tako da je produktivnost povećana jer se radi za dobrobit sebe i ostalih, a ne za šefa (ovo nisu puke fantazije, ovakva organizacija je itekako funkcionirala u određenim dijelovima Španjolske za vrijeme španjolskog građanskog rata, unutar kolektiva koje su organizirali anarhisti i ogorčeni narod, al je upravo zbog svog iznimnog uspjeha razbivena upravo od onih koji se kite socijalnim pravima,pravednijim društvom, a to su bili staljinisti i ostatak "komunističkih" partija).

Privatno i državno vlasništvo je ukinuto, postoji samo osobno vlasništvo, sve ostalo je kolektivno. Pojedinac, oslobođen okova autoriteta i represije, slobodan je činiti što god želi dokle god njegovo djelovanje ne ugrožava tuđu slobodu, dakle mora postojati visok stupanj odgovornosti, tako da ubijanja, silovanja i ostale negacije slobode nemaju mjesta u anarhističkom društvu, i bit će postisnute solidarnošću između ljudi te nepostojanjem vlasništva i moći. Dakako da će biti određenih anomalija, no tako je svugdje u prirodi i one će ostati samo anomalije, dok su u današnjem društvu pravilo. Svaki postupak podložan je kritici.

Vrlo lijepa teorija!, kažete mi, ali neostvariva, utopistička...E pa varate se! Sasvim je jasno kome takvo mišljenje odgovara jer upravo to od vas i žele, da vjerujete da je nemoguće, tako da se ne pobunite ili ne počnete propitivati njihov autoritet i legitimnost. Oni koji ni pod koju cijenu ne žele izgubiti svoje nepravedno ili pravedno (ovisi tko je u poziciji moći da određuje što i kako je nepravedno ili pravedno)

stečene privilegije putem mass medija i propagande (često skrivene i nevidljive) kontroliraju vam misli i tako postajete njihove sluge, ovce, gaze vašu osobnost i uklanjaju vam svaku pomisao na bilo kakvu alternativu. Društvo može (i nerijetko danas funkcionira) funkcionirati bez autoriteta i vlasti, dok država bez tih modela prisile nemože jer se na tome i temelji. "Država je najhladnija od svih hladnih nemani. I hladno laže, i ova laž gmiže iz njenih usta: "Ja država, ja sam narod." - rekao je Nietzsche, i bio potpuno u pravu. Slobodni ljudi ne trebaju vođe. Narod ako je doista suveren ne treba državu. Anarhizam se dakle naziva utopijom samo zbog toga jer predstavlja realnu prijetnju današnjem sistemu, i tu je odgovor na pitanje koje se navodi u nazivu ovog teksta. Možda i možemo reći da je anarhija utopija, al samo dok je država realnost. Anarhija je alternativa sadašnjem društvu, ona je ostvariva sada i ovdje, ona je nužnost ako želimo živjeti istinski slobodno, ako želimo promijeniti smjer u kojem ide ovo današnje društvo, dok nas ne odvedu u propast. Postanimo svijesni stanja oko nas, djelujmo brzo i srušimo ovaj nehumani sistem temeljen na nasilju i lažima što prije, dok nismo postali Orwellova 1984..

SOLIDARNOST - JEDNAKOST - SLOBODA

by: Mateo

WILHELM REICH 1897-1957-2007

Od rođenja je prošlo 110 godina, od smrti tačno pola veka. Pitanje je da li ga se iko uopšte seća.

Wilhelm Reich.

Dešifrovao je misterioznu privlačnost masovnog marširanja i zbog toga su ga mrzeli; govorio je o energiji orgona i bio preziran; pozivao je na seksualnu revoluciju i okončao je svoj život u zatvoru. Uspeo je da izbegne zamke jednog totalitarizma, ali je postao žrtva drugog...

Od vernog Freudovog sledbenika do biologizma i energetizma, preko otkrića funkcije orgazma i sistema socijalističkih klinika. Od dijalektičkog materijalizma i psihoanalize, preko SexPola, pa sve do orgonskih akumulatora. I kritika partije i veliki MoDžu i još mnogo toga. Sve je to Reich.

Zato, kada budete imali preuranjenu ejakulaciju ili napad histerije, setite se Reicha. Nemojte ga zaboraviti ni kada se budete praznili u utrobi neke uličarke, preživljavali jade mladog Vertera ili primali prvu platu u osiguravajućem zavodu. Ne ispuštajte ga iz vida ni kada (ni-kada, nikada) budete glasali za radikale, marširali ulicama jednoobrazno odeveni ili samo sa uživanjem posmatrali orgazam masovnog marširanja. Čak ni onda kada se budete ženili seksualno frustriranim sekretaricama ili udavali za male penise malih činovnika Nacionalne službe za zapošljavanje sa velikim N.

Nemojte ga potiskivati iz sećanja kad budete vodili dete u sabornu crkvu na obrezivanje ili u sinagogu na krštenje. Isto tako ni kada budete tajno žderali čvarke u toku velikog posta ili sebi gurali prst u anus, sanjajući o grudima lokalnog popa. Niti kada budete svom unuku pričali o Dušanu Silnom, Urošu Nejakom i jurišajući na Varšavski geto ili Gazimestan dokazivali svoju arijevsku čistotu.

Pamtite ga kada ste ubeđeni da je on potpuno beznačajna pojava, ali i kada svečano obeležavate godišnjicu njegove smrti naplaćujući prisustvo na istoj 160 eura. Pamtite ga i kada imate višak testosterona i kada vam testosterona manjka, pa erekcija postaje misaona imenica. A svakako ga pamtite kad iz vas izbije erupcija oduševljenja i ponosa kada naši teniseri nižu pobeđe ili naši transvestiti osvajaju muzička takmičenja. Obavezno ga upamtite kad u intimi spavaće sobe obužete odeću svoje majke, a spermatozoidi se rasprše po parketu sami od sebe.

Kada vam se sve dlake na telu budu nakostrešile na prve taktove Horst Wessel Lied, setite se Reicha. Kada budete rađali morone i odgajali ih kao debile, pod senkom fotografije voljenog vođe, setite se Reicha. Čak i kad budete analno opštiti sa svojim bračnim partnerom zamišljajući svog kolegu sa posla i njegove snažne brkove, setite se Reicha. I kada vas nekakav bedni bečki slikar ili propali staklar upozore da nad vama lebdi jevrejska opasnost, a vi mu poverujete, setite se, naravno, Reicha.

On je svuda i jednako opominjući diže obrve, prolazi rukom kroz kosu oblikovanu u čudnovatu frizuru i sikće "Do đavola, diši! Diši duboko!"

WILHELM REICH (1897-1957-2007)

Petar Atanacković

Male frakvencije velikog otpora

«Ako ne možeš komunicirati, ne možeš se organizirati, a ako se ne možeš organizirati, ne možeš uzvratiti udarac.»

Stephen Dunifer¹

Evo što jedan anonimni aktivista malog piratskog radija kaže o značenju takvih radio stanica: «Piratska radio stanica nema koncesiju, ilegalna je, te svojim emitiranjem krši zakone države u kojoj je stacioniran. Razlog? Pa tko želi plaćati ogromne svote novca, ne bi li dobio koncesiju, kada svoj program može emitirati ilegalno i bez rukovođenja shemu, te svu silu uvjeta potrebnih za piratskih radio stanica zabilježena je u kada su brojni piratski radiji opstali Naime, stacionirali su svoju skromnu nalazili u međunarodnim vodama, te su na britanskog zakona koji zabranjuje postaja bez koncesije. Danas piratske ih ima u Njemačkoj, Velokoj Britaniji, Nizozemskoj i SAD-u.

regulativama koje određuju programsku dobivanje koncesije?» Pojačana aktivnost Velikoj Britaniji između 1964. i 1968., zahvaljujući vrlo domišljatom triku. radio opremu na brodove, koji su se taj način vješto izbjegli jurisdikciju djelovanje ilegalnih, odnosno radio radio stanice postoje posvuda, ali najviše

Mnogo je vremena prošlo od 1920-tih kada su se u SAD-u počele pojavljivati prve radio postaje čiji je program bio u potpunosti zasnovan na neprofitnoj djelatnosti, a afirmirali su ideje i potrebe «običnih» ljudi. Međutim moć radio valova uskoro su uvidjeli oni najmoćniji, te su odlučili iskoristiti njegovu dostupnost i rasprostranjenost za propagandu vlastitih ideja i ciljeva. Kao posljedica toga, koncesije za frekvencije dobijali su samo oni, po njihovim kriterijima, najpodobniji i najisplativiji, dok je većina skupina unutar društva bivalo u potpunosti marginalizirano, a narod «najdemokratičnije» zemlje svijeta, čija je sloboda javnog izražavanja zagaranirana Prvim amandmanom američkog Ustava postala samo političkom parolom. Neposredna posljedica ovih radnji bila je gubitak mogućnosti i prostora koji bi ljudima dozvolio da se njihov glas čuje.

Upravo je ovakva ekskomunikacija i izolacija ljudi iz društveno-političkog života, rezultirala rađanjem ideje o pokretanju vlastitih radio postaja koje će predstavljati radio od ljudi za ljude. Pojavom malih ilegalnih piratskih radio postaja sadržaj emitiran radio-valovima ponovno je ispunjen bitnim temama i problematikom lokalnih zajednica. Ova je priča iznikla iz ideja «malih» ljudi koji su imali i imaju snage reći dosta jednoumlju i prepotenciji moćnika. Piratske radio stanice predstavljaju vrlo hrabar i organiziran projekt koncipiran na *DIY* osnovi. Dakle cijela ideja stvaranja malih lokalnih radio stanica pokrenuta je vrlo jednostavnom i «primitivnom» opremom, proizvedenom u kućnim radionicama koja se sastojala od transmitera od svega nekoliko watta s dometom od par kilometara. Navest ću samo neke primjere koji su u desetak godina bili izvori inspiracije aktivistima i aktivistkinjama koji su bili odvažni krenuti u oslobađanje radijskih valova.

Mbanna Kantako, nezaposleni, slijepi afrički Amerikanac, započeo je s emitiranjem vijesti i muzike crnačke zajednice, šest sati tjedno, na jednowattnom, neregistriranom transmiteru iz svoje dnevne sobe. Njegov je signal imao doseg od svega jednu milju. U to vrijeme nije bio previše interesantan lokalnim i državnim vlastima, ali dvije godine kasnije, nakon što je emitirao vijesti o policijskoj brutalnosti nad obojenim građanima, šef policije prijavio je njegove aktivnosti federalnim vlastima. Nakon što je odbio prekinuti emitiranje bio je kažnjen plaćanjem novčane odštete, te tako stigao na Federalni sud. Odbijajući da se pojavi na suđenju slučaj je automatski izgubio. Represija lokalnih i državnih vlasti na Kantaka i njegovu obitelj od tada nije prestajala. Nakon što je za dlaku izbjegao hitac, njegova je žena konstantno odvođena na ispitivanja u policijsku postaju, te je neko vrijeme provela i u zatvoru. Njegov je otpor, međutim, postajao sve glasnjiji. Nastavio je s beskompromisnim izvještavanjem o nasilju i genocidu nad

crnim dijelom populacije, pozivao u svoje programe vodeće kritičare i protivnike nasilnog državnog aparata. Njegov je odgovor na sve veći pritisak bio još predaniji rad na ostvarenju svojih ciljeva. Od onda, Kantako emitira 24 sata dnevno, sedam dana u tjednu sa svog mobilnog transmitera. Inspiriran Kantakovim uspjehom, aktivist Stephen Dunifer započeo je s trosatnim dnevnim emitiranjem s 15 wattnog transmitera kućne proizvodnje. Programska koncepcija *Free Radio Berkeleya* sastojala se od vijesti o borbi običnih ljudi cijelog svijeta protiv svih oblika represije, izvješća o raznim lokalnim inicijativama i akcijama, institucionalnim i korporacijskim kršenjima ljudskih i radničkih prava, sindikalnim aktivnostima, diskriminaciji imigranata, siromašnih, beskućnika, političkih zatvorenika, te govore Ramone Africe, Malcoma X, Noama Chomskog i Mumie Abu-Jamala. Dunifer je u vrlo kratkom vremenskom periodu, kroz organiziranje raznih radionica o izradi vlastitih pokretnih kratkodometnih radio stanica, uspio okupiti snažan kolektiv koji je utemeljen na slobodi izražavanja i nehijerarhijskoj osnovi postao prototipom funkcioniranja medijskih projekata koji su sve više u stanju oponirati samovolji i jednoobraznosti *mainstream* medija. Ovo su samo neki od gotovo pionirskih podhvata preuzimanja odgovornosti za vlastiti život, koji su poslužili kao polazište mnogima kao što su na primjer *A-Infos* internet servis, *MicroRadio.Net* kojima je cilj transformacija medijskih dezinformacija i edukacija aktivista. Nije slučajno da što je represivni aparat brutalniji, to su ove ideje moćnije i raširenije.³

Dok medijski gerilci piratskih radija promjenu grade riječima, video aktivisti i aktivistkinje se bore stvarajući slike. Već se 70-tih, popularizacijom video tehnologije koja je postajala sve dostupnija za korištenje i kupovinu, profilirala grupa revolucionarnih aktivista i aktivistkinja koji su video medij odlučili iskoristiti kao katalizator društvenih promjena. U tom je razdoblju oformljena vrlo popularna grupa pod imenom *Top Value TV*, koji su započeli s proizvodnjom antiratnih dokumentaraca, snimajući masovne prosvjede protiv rata u Vijetnamu. Bitnu su ulogu odigrale i feministkinje koje su aktualne teme neravnopravnosti žena u društvu problematizirale kroz kratke filmove. U 80-tima, fenomen korištenja videa kao političkog oružja se omasovljuje, da bi u 90-tima poprimilo značajke prave medijske revolucije. Upravo ovom obliku aktivizma pripadaju zasluge za promicanje slobodarskih ideja i otkrivanje pravog lica policijskog i državnog aparata, te stvarnih posljedica korporacijske hegemonije. Spomenuli smo već u slučaju Genove, kako ovakve i slične medijske strategije mogu utjecati na promjenu percepcije javnosti o nekom događaju usprkos žestokoj intoksikaciji slikama i značenjima upućenih od strane korporacijskih medija. Upravo ovakvi aktivistički video materijali pokazuju, između ostalog i najgoru brutalnost i nasilje policije prema ljudima koji su izašli na ulice izraziti svoje osnovno građansko pravo na okupljanje i izražavanje mišljenja. S druge strane, brojni dokumentarci pružaju pravi uvid u posljedice koje nosi globalni kapitalizam, posljedice koje nisu prezentirane u okviru programskih modela korporacijskih televizija, a ako i jesu, imenovanje odgovornih za takvo stanje redovito izostaje. Kao što ističe country glazbenik Utah Philips: «Zemlja ne umire, već ju se ubija, a oni koji je ubijaju imaju imena i adrese.» Ovakvi filmovi često posjeduju vrlo jaku poruku, te prozivaju odgovorne, uglavnom izbjegavajući generalizaciju krivnje za postojeće probleme. Jedna od velikih prednosti ovog medija je taj što operira slikama, a slike, koje «vrijede tisuću riječi», prelaze jezične barijere i prenose poruku ljudima bez obzira gdje se nalazili i koji jezik govorili. Bitna je činjenica što danas uz osnovnu opremu, dakle, video kameru i najosnovniju opremu za video montažu, svatko može na ovaj način izraziti svoje potrebe, ideje, brige i opredjeljenje. Iako distribucija ovih filmova jest problem, pošto će oni rijetko ili nikako imati priliku biti prikazani na komercijalnoj televiziji, *Internet* je opet taj prostor pomoću kojeg je omogućen pristup većem broju ljudi. Glavna snaga video aktivizma leži u tome što uz malo truda može biti dostupan gotovo svima, međutim da bi se potakao ovaj pozitivan trend korištenja video medija, potrebno je dodatno osnaživanje i edukacija ljudi. Poticanje ljudi da se na ovaj način koriste tehnologijom dobar je put oslobađanja od nametnute predodžbe o tome da tehnologija pripada samo privilegiranim. Dobar primjer za takvu vrstu promicanja video aktivizma je i aktivistička grupa *Undercurrents*, koja je u zadnjih nekoliko godina stvorila zavidnu arhivu filmskog materijala, koji pokriva razne direktne akcije i ulične prosvjede. Danas su koncentrirani uglavnom na pružanje podrške lokalnim grupama sličnog profila, bilo kroz davanje praktičnih savjeta ili organiziranje edukacijskih radionica. Možda najzorniji primjer korištenja videa od strane marginaliziranih i izoliranih starosjedilačkih plemena, je slučaj *Chiapas Media Project*, koji je za cilj imao skupiti doniranu opremu za snimanje i montažu i pokloniti je Zapatističkom narodu koji je bio pritisnut totalitarnim režimom Meksičke vlade i imperijalističkim tendencijama

globalnog kapitalizma. U vrlo kratkom vremenskom periodu skupljena je dovoljna količina potrebne opreme, te je zajedno s edukacijskim timom otišla za Chiapas. Ovaj je medijski projekt omogućio ljudima zarobljenima u vojnom obruču slanje slika s njihove okupirane zemlje.

Važnu ulogu u promicanju ovog medijskog oružja odigrali su i *Paper Tiget Television*, video aktivistička grupa, koja se bori s korporativnim medijskim blokadama već punih dvadeset godina a svoje je dugogodišnje iskustvo, vještine i opremu podijelila s novom generacijom video aktivista i aktivistkinja. *Whispered Media* i *Headwates Video Action Collective* u zadnjih su par godina radili usko vezani za svoje lokalne zajednice i iznosili aktualne probleme vezane za njih. *Indymedia* je također vrlo važna kao baza za profiliranje i aktivnosti novih mladih snaga kao što su *Big Noise* i *Guerrilla News Network*.⁴ Zasluga *Indymedia* je u tome što je uspjela povezati aktiviste i aktivistkinje koje rade u različitim grupama i različitim medijima, od novina, videa, fotografije i radija, koji danas čine jednu isprepletenu mrežu aktivnosti usmjerenu na kreiranje širokog dijapazona alternativnih medija. Međutim valja spomenuti i sve češću kritiku vezanu za ovu vrstu medijskog aktivizma, a ta je vrlo često izostanak pružanja šire slike o određenoj temi. Posebno ako analiziramo različite video dokumentarce koji se bave isključivo jednom uličnom akcijom ili prosvjedom ne pružajući uvid u politički i socijalni background u kojem se akcija zbiva. Upravo zbog ovog nedostatka, mnogi kritičari, pa i sami aktivisti i aktivistkinje diskreditiraju ovakvu medijsku formu. Usprkos tome sve je više dokumentarnih radova koji po svim kriterijima odgovaraju pravim novinarsko-istraživačkim projektima, koji su pogotovo u televizijskom mediju postali prava rijetkost. S druge strane, vrlo često je slučaj da je upravo količina financijskih sredstava uloženi u projekt od velike važnosti, jer pokrivanje raznih putnih i produkcijskih troškova proizvodnje dokumentarnog filma nadilazi mogućnosti velike većine ljudi koji se ovim poslom bave.

Ovim je tekstom izrečen pokušaj analize postojećeg stanja u medijima s obje strane «barikada». Kao što citat s početka priče ukazuje na potrebu propitivanja i razlaganja «neugodnih istina» kako bi opskrbljeni znanjima i uvidom u istinu krenuli u avanturu stvaranja novih mogućnosti i alternativa. Svjesni smo činjenice da je slika medijske scene danas poprilično pesimistična i nemotivirajuća, ali upravo razumijevanjem modela i mehanizama koji komercijalni medijski sustav održavaju na životu moguće je razoriti njegov egzistencijalni kod. Ovakvi medijski sistemi koji operiraju kroz metastazirane propagandne konglomerate laži uvukli su se u sve sfere društva, prijeteći totalnom kontrolom nad svim aspektima čovjekova života. Ali upravo zbog postojeće situacije, danas smo u stanju iznijeti sintezu novih medijskih potencijala koji nisu inicirani inicijativama potaknutim s vrha vertikale. Ovakve medijske akcije ne moraju tražiti svoje mjesto u okvirima postojećih i zadanih informacijskih sfera, one su sposobne stvoriti nove koordinate razvoja suvremenih medija. Upravo zbog toga *mainstream* mediji ne mogu doživjeti transformaciju, niti možemo razmišljati o tome da svojim dobrim namjerama promijenimo pravila njihove igre. Njihova postojeća struktura zasnovana je vrlo rigidno i hijerarhijski, što u pravilu uvijek podrazumijeva odnose na relaciji privilegirani - potlačeni, ili u najmanju ruku nepriviligirani - privilegirani. Ovakva struktura isključuje većinu u korist manjine, te ju je nemoguće reformirati. Nezavisni mediji započeli su svoj razvoj utemeljen na potpuno suprotnom konceptu. Njihovo je ustrojstvo mrežno i horizontalno, te omogućava suradnju i uključivanje različitih ideja, ljudi i pristupa. *Internet* svakako bitno doprinosi afirmaciji ovakvih medijskih koncepata, međutim moramo biti svjesni činjenice da je broj ljudi koji se aktivno koriste ovim kanalima vrlo zanemariv, naime, manje od 3% ukupne svjetske populacije ima pristup *Internetu*. Približavanje tehnologije ljudima koji žive daleko od blagodatne informatizacije koju nudi Zapad velikim su dijelom omogućili aktivisti i aktivistkinje iz zemalja koje su ekonomski sposobne ljudima osigurati informatičku naobrazbu. Zahvaljujući ovoj pozitivnoj suradnji i pomoći, Chiapas je danas sve manje izoliran primjer. Slijedeći korak svakako mora biti edukacija i osnaživanje ljudi kako bi se ravnopravno priključili stvaranju novih inicijativa. Drugačiji svijet je moguć, a svi bi trebali imati pravo sudjelovati u njegovu kreiranju.

Prikazom postojećih medijskih alternativa dobili smo uvid u cijeli spektar mogućnosti koje nude, te međusobnu komunikaciju medijskih modela različitih provenijencija. Postojeća infrastruktura sve je konkretnija i definirana čime je bitno olakšan proces regrutiranja novih strategija i ideja. Rezultat toga je postojanje mreže nezavisnih medija koji imaju potencijala osloboditi informacije od iskrivljenih filtera i

laži, te omogućiti njihov brz i neposredovan put do ljudi.

Vrijeme je da se zapitamo je li slučajnost da je propagandna mašinerija *mainstream* medija najjača i najmoćnija upravo onda kada se radi o pozivima na mržnju, genocid i rat. Zastrašujuća je ustrajnost i uvjerljivost kojom nas mogu «natjerati» da se ubijamo. Za početak, probajmo zamisliti kako bi izgledala nešto drugačija koncepcija. Koncepcija koja bi od nas zahtjevala da aktivno sudjelujemo i svojim idejama gradimo medije koji će pozivati na mir, promjenu, slobodu i jednakost. [5](#)

[1](#)Stefano Dunifer u interviewu sa Ronom Sakolskyim (Free Radio Berkeley), preuzeto iz knjige *Seizing the Airwaves-A Free Radio Handbook*. Uredili Ron Sakolsky i Stephen Dunifer. AK Press, 1998.

[2](#) DIY od Do It Yourself - uradi sam/a

[3](#) Dio teksta preuzet iz *Anarhizam i mediji*, Iva Kraljević, objavljenog u *Zarezu* 11.10.2001. broj 65

[4](#)U tekstu nisu spomenute sve postojeće video aktivističke grupe iz jednostavnog razloga što je njihov broj svakim danom sve veći, tako da ne raspolazem informacijama o radu svih grupa. Spomenute grupe samo su neke od trenutno najeksponiranijih, što nikako ne znači da je rad navedenih od manjeg značaja

[5](#) Dio teksta preuzet iz *Anarhizam i mediji*, Iva Kraljević, objavljenog u *Zarezu* 11.10.2001. broj 65

Činjenice vezane uz uništavanje prašuma + razmislite...

Amazonska prašuma nestaje tri puta većom brzinom nego što je to bilo 1994.

20% Amazonske prašume već je potpuno uništeno.

Stopa siječe prašuma:

1 hektar u sekundi

60 hektara u minuti

85.600 hektara po danu

31.200.000 hektara godišnje

80% drevnih prašuma već je uništeno

Samo ih je 20% još uvijek nedirnuto

Prašume se mogu pronaći diljem svijeta od Aljaske i Kanade, preko Latinske Amerike do Azije i Afrike.

Svjetske prašume služe kao dom za 50% svih biljaka i životinja na svijetu.

Postoje dvije glavne vrste prašuma: umjerene prašume i tropske prašume.

Najveće umjerene prašume nalaze se u Sjevernoj Americi i protežu se od Sjeverne Kalifornije pa sve do Kanade.

Umjerene prašume postojale su gotovo na svakom kontinentu, ali danas ih je preostalo tek 50% - 30 milijuna hektara.

Prašume su najveći sistemi pohrane ugljičnog dioksida na svijetu.

Prašume djeluju poput svjetskog termostata regulirajući temperature i vremenske prilike.

1/5 svjetske svježe vode nalazi se u Amazonskom riječnom slivu.

Amazonske prašume proizvode više od 20% svjetskog kisika.

Prašume su ključne za održavanje svjetskih zaliha svježe i pitke vode.

70% biljaka koje je Američki Nacionalni Centar za Rak identificirao kao korisne u liječenju raka moguće je pronaći samo u prašumama.

Više od 2.000 biljaka iz tropskih prašuma identificirano je da ima svojstva koja mogu izliječiti rak.

Sječā tropskih šuma rezultira gubitkom 100 vrsta dnevno.

Pri sadašnjoj stopi gubitka prašuma, 5-10 % vrsta tropskih šuma će nestati u svakom desetljeću.

58% svjetskih prašuma, uključujući tropske prašume, nalaze se u industrijski nerazvijenim zemljama koje se počinju industrijalizirati.

Svake sekunde, posiječe se komad prašume veličine nogometnog igrališta. To je 86,400 nogometnih igrališta prašume dnevno, ili preko 31 milijun nogometnih igrališta svake godine.

Možda tekst djeluje malo zamorno, ali to sada nema veze. Popnite se na neku visoku zgradu ili sličnu građevinu u vašem gradu/mjestu. Kada ste se dovoljno visoko popeli kako bi mogli vidjeti vaše mjesto, pogledajte zelenu površinu, duboko udahnite i razmislite...

Razmišljajte o kisiku kojeg udišete, kako vam se taj kisik kroz plućne alveole šalje putem krvi u sve dijelove tijela, u vaš mozak i vaše noge. Razmislite o tome kako bez kisika vaše tijelo ne može živjeti, razmislite o tome kako je lijepo pored asfalta i zgrada vidjeti drveće, travu i grmlje. Razmišljajte o tome kako vi ne možete bez biljaka, kako životinje ne mogu bez biljaka.

Sada kada ste dobro razmislili sđite i sjetite se da niste sami na ovom svijetu i da vam itekako trebaju biljke i životinje. Sjetite se kisika i biljaka kada bacate otrovni otpad u obližnju šumu, sjetite se životinja kada režete i uništavate biljke kako bi izgradili još jednu nepotrebnu građevinu.

Sjetite se da su neke stvari važnije od drugih, i da su na prvom mjestu stvari koje život znače. Snaći će se kompanije, parkirališta, crkve i ostale betonske tvorevine, ali se neće snaći naše šume, životinje i planet. Mi se nećemo snaći kada bude prekasno i kada bogati reagiraju tek kad im dođe glave, tada će već biti prekasno....

Zato razmislite...

Eugen

Z magazin i balkanski zapatisti

www.freedomfight.net

Z magazin, svetski poznat i važan časopis, sada ima i svoje balkansko izdanje. Osnovan je 1987. u Sjedinjenim američkim državama od strane vodećih aktivista i intelektualaca u borbi protiv američkog establišmenta kao što su Noam Čomski, Majkl Albert, Hauard Zin, itd. Časopis je imenovan prema filmu Z Koste Gavrasa, koji tematizuje borbu za slobodu u Grčkoj tokom koje je ubijen drug Z, vođa otpora, nakon čega je vojna hunta preuzela vlast i zavela diktaturu. Ali slovo Z našvrljano na asfaltu, u poslednjoj sekvenci filma, svedoči da je "duh otpora i dalje živ".

Godinama je Z magazin jedan od retkih izvora inspiracije aktivistima koji se posvećuju promeni društva. Ono što ga razlikuje od drugih levičarskih listova je što se u njemu osim kritike sveta u kojem živimo, izlažu i konkretne vizije i strategije za nastanak progresivnog i humanog društva.

Izdavač domaće verzije Z magazina je organizacija Freedom Fight (borba za slobodu), čiji aktivisti

sačinjavaju redakciju i uredništvo ovog časopisa. Freedom Fight organizaciju je teško podvesti pod bilo koji "izam" kao na primer što su anarhizam i alterglobalizam jer oni nisu slepa kopija nečega što već postoji već su vrlo samosvojna i jedinstvena pojava na ovim prostorima. Inspiraciju su pronašli u urođeničkom pokretu zapatista, lociranom u meksičkoj regiji Čiapas, koji se 1994. godine oružano usprotivio neoliberalnim ekonomskim merama koje su ugrozile samu egzistenciju ionako siromašnog naroda. Urođenici, potomci naroda Maja, maskirani fantomkama, podstakli su rad na stvaranju globalnog protivljenja neoliberalizmu i prikupili međunarodne simpatije i podršku aktivističkog sveta.

U manifestu Freedom Fighta takođe stoji da se ta organizacija bori protiv "neoliberalizma, globalizacije, kapitalizma, potrošačkog društva, multinacionalnih korporacija, imperijalizma u bilo kojem obliku, rasizma i nacizma". Na web stranici freedomfight.net posebna pažnja posvećena je radničkim borbama, zrenjaninskoj Jugoremediji koju smatraju "simbolom domaćeg otpora neoliberalizmu", a na njihovom forumu koji se zove "Glas obespravljenih" jasna je namera da se pažnja usmeri na ugrožene socijalne grupe kao što su "siromašni, beskućnici, potčinjeni, poniženi, zaboravljeni".

Z magazin izlazi četiri puta godišnje. Po jedan broj za svako godišnje doba. Prvi broj se na kioscima pojavio u junu 2006, a 1. decembra izašao je i treći broj s porukom "istina oslobađa". Naslovne stranice su posebno upečatljive i kao da poručuju da je formiranje otpora neoliberalizmu neminovno i da ga ništa u tom nastajanju neće omesti. Z magazin ne računa na dodvoravanje čitaocu te ćete ga naći u skromnom grafičkom okruženju, pogotovo prve brojeve, bez stranica u boji, te čitav utisak koji ostavlja časopis kao da svedoči o tome da je ovaj časopis nastao u getu i da odatle crpi svoju inspiraciju i svoju snagu. Izbeglice, zatvorenici, Romi, radnici – kao da se sa svakim novim brojem Z magazin sve više približava društvenom dnu i najnižim pragovima socijalne lestvice. Na trafikama ovaj časopis se nalazi pored drugih političkih časopisa kao što su NIN i Vreme, ali za razliku od njih ne informiše nas o aktivnostima političke elite već o onima čiji se glas retko može čuti.

Tematski deo poslednjeg, trećeg broja posvećen je imperijalističkim strategijama i fondacijama koje finansiraju nevladine organizacije, omladinske pokrete i sindikate širom sveta kako bi implementirali demokratiju niskog inteziteta i narod ubedili da pristane na nju, i na taj način potisnuli inicijative za demokratijom visokog inteziteta.

Posebna rubrika je Z vizija i strategija u kojoj se u svakom broju nalazi vizija pravednijeg uređenja i strategije kako doći do njega. Tu se razmatra kako bi mogle funkcionisati nehijerarhijske i nepredstavničke organizacije i saveti, koji ne bi otuđivali vlast od naroda. Zatim svaki broj ima i svoj tematski deo. Tematski deo prvog broja bio je posvećen zapatistima, drugog broja participativnoj ekonomiji a trećeg već

spomenutim imperijalističkim strategijama.

Tekstovi koji se bave Balkanom su takođe širokog raspona. Od privatizacionih krađa, preko razmatranja radničkih borbi, intervjuja o sudbini Roma u slučaju nezavisnog Kosova, divljoj gradnji i nadgradnji, sporazumu o readmisiji, uslovima u zatvorima, Bolonjskoj deklaraciji, anti-NATO aktivnostima u regionu, Romima u kartonskom naselju ispod mosta "Gazela", itd.

Z magazin je ambiciozan projekat koji nema preteču na ovim prostorima pa je stoga na njemu da prokrči put slobodarskim idejama na ovim prostorima i da podstakne otpor društvu koje zanemaruje svoje najugroženije. To je jedan dugačak i naporan put a toga su svesni i aktivisti Freedom Fighta, koji u stilu zapatista poručuju "koraćaćemo korakom najsporijeg".

Jelena Purešić

Izvor: KakoGod

Osmatračnica

Pravila su stroga. Gledati i slušati. Opažati u tišini. Biti na oprezu. Dobro paziti. Nipošto ne zadremati. Nipošto ne praviti buku. Nipošto ne privlačiti pažnju. Skoncetrisati se na okolinu, sve do horizonta. Pun krug, 360 stepeni. Misliti samo na zadatak i na poboljšavanje uslova osmatranja (izuzetan vid i sluh i inteligencija, koja sve to mora da objedini, jer, najzad, zbog toga se i angažuje osmatrač).

Smanjivanje spoljne upadljivosti objekta i lokacije osmatračnice.

Eto, kad uzmeš, ona mora biti na zgodnom, dakle uzvišenom položaju u odnosu na ostatak terena, kako bi ispunila svoju svrhu, a opet, ne sme da bude uočljiva kako svrsi ne bi škodila!

Dakle, maskirati treba njeno prisustvo, ne dati od sebe znaka, ne uzbuniti neprijatelja, protivnika ili, prosto, prolaznika. Ili je sve propalo.

Čuj: upadljiva osmatračnica. Već zvuči budalasto, uzaludno, besmisleno, protivrečno. Ali dosta je analitičke filozofije. Nema se vremena. Osmatračnica mora biti tajna, ali nipošto tajanstvena, jer i to bode oči. I, što je još opasnije, mozak.

Skrivena, ali "otvorenih vidika", kako se to popularno kaže, zar ne?

Ona mora sve da prima i ništa da odaje.

Osim svom "centru za informacije". Ona sakuplja sve svoje opažaje, vizuelne i zvučne pokrete, izglede, brojeve, opise i analizu svega toga vrši, pa odabira važno od nevažnog. Zatim pretvara, kroz izveštaj, u podatke i šalje tom svom "centru za informacije". To je, uglavnom, protivrečan, brz i spor posao. Opažati se mora brzo, treba, čulima na oprezu, zahvatiti što više svega što se dešava. S' druge strane um, neuznemiran, bez panike, mora da sve opažaje da razvrsta po važnosti, po značaju, po smislu...

Opaziti sve, a odvojiti važno, kažem ja sebi.

A šta je važno? E, to je važno! Koji je kriterijum važnosti što te sprečava da "centar", tako važno i uzvišeno mesto ne zatrpaš ili suvišnom lirskom poezijom ili uzaludnom naukom zalazaka sunca?

Hm. Toliko puta sam nagađao šta se, u stvari, događa u "centru"; na primer, kakva je, za "centar", uloga osmatračnice u eri satelita - nije, valjda, jedina razlika u tome što elektronske oči gledaju samo u teme, a mi, odavde, vidimo i anfas i profil? - ali nikada dužnost mom umu nije dozvolila da se time duže i ozbiljnije pozabavi.

Ali kad mi "centar" objavi da smo u "ratnom stanju", sve je tako lako. Postoji tačan opis neprijatelja i svega što je neprijateljsko. Lako se i brzo prepozna.

Ali kad mi objave "mirnodopsko stanje", muka počinje.

Ako je i u miru nužna osmatračnica, onda to znači da se rat, t.j. neprijatelj, samo pritajio, maskirao, povukao u podzemlje ili prosto izmešao sa tokovima mirnodopskog života. U ratu, neprijatelj je jedan, u miru to može biti bilo ko.

Posao osmatračnice je da ga prepozna.

I dok čekam prepoznavanje, shvatam. Iz mira raste rat. Iz mirnih prolaznika rastu neprijatelji. Treba onda sve to prepoznati i razlučiti, a?!

Tražiti među mirnim, staloženim licima - masku, nije lako.

Ali teže je drugo.

Šta ako, kažem, šta ako, jer ja ništa ne smem da prevedim, ako se neprijatelji ne rađaju - nego postaju?

Šta ako se osobe menjaju? Iz patriote-deteta, onda, može da izraste terorista, baš kao što se desi da iz slatkog, malog sveznalice izraste manijak, psihopata, višestruki silovatelj, jedac ljudskog mesa.

E, zato osmatrač ne može da bude, prosto, šarplaninac. Nego misleće biće, čovek u punom smislu reči, psihijatar čak. Pa hajde da kažem otvoreno - filosof, brate.

Da nije tako, zar ne bismo dobijali jasnije indikacije onog što treba da osmatramo?

Da nije tako, zar bih danas dobio snajpersku pušku, koja ima domet 2 kilometra i jednogodišnju zalihu municije?

Borislav Stanojević

KAD SI SRETAN...

... pitam te. ne neću ponavljati stihove

nekoć popularne dječje pjesmice...

KAD SI SRETAN ČOVJEČE??

imaš zagantirano pravo na život. da

na život, a to je bitno drukčije nego životarenje

KAD SI SRETAN ČOVJEČE??

imaš pravo na rad, rad koji te oplemenjuje

dostojanstvo međutim sakupljaš kao tuđe mrvice

KAD SI SRETAN ČOVJEČE??

imaš pravo na slobodu misli i govora a da te mrak ne pojede

tu slobodu, čini mi se, malo tko razumije

KAD SI SRETAN ČOVJEČE??

imaš pravo gledati tuđe televizijske programe s kojih ti stranac prodaje škart tako što reklamom vrijeđa te

JESI SRETAN ČOVJEČE??

imaš li već novi mobitel za kunu plus pe-de-ve

i ugovor za tarifni model po mjeri zapada i tržišne ekonomije

JESI SRETAN ČOVJEČE??

do kada ćeš plaćati račune u kojima je najmanja stavka iskaz tvoje realne potrošnje a sve su drugo muda prodana za bubrege

BUDI SRETAN ČOVJEČE??

vjeruješ im kad ti govore da ćeš biti vlasnik sretne žene ako je čim više da budem nježna pa kažem dodiruješ

UKLJUČI MOZAK ČOVJEČE

mislim da sve žene kao i mene ništa ne iritira jače nego prcanje

U ZDRAV MOZAK ČOVJEČE

i mislim da nas sve manje zanima komad hladetina a sve više brinemo za NAŠE potomke
SAMO ČOVJEČE

možda je vrijeme da im jednom po jednom ali svima jasno i zauvijek kažemo
NE! NISTE NAM ZA OVO ODUZELI GODINE!

ili si priznajmo da smo ništa drugo do
SRETNE BUDALETINE ...

Elfrida M. Mahulja/Krk

A je to! Je to!

S obzirom da je ovo bio prvi anarhopunk festival u Sarajevu i BiH te prvi koji smo organizovali sami, siguran sam da zaslužuje evaluaciju. Volio bih da još poneko od nas koji smo bili djelom festivala (kao učesnici, posjetioci, organizatori) napiše par redova, čisto da dobijemo jasniju sliku, a i da ubuduće ne ponavljamo eventualne učinjene greške.

Pošto sam bio jedan od učesnika i organizatora moje viđenje je potpuno subjektivno, a definitivno i preopterećeno tehničkim detaljima. Nadam se da to nije preveliki problem. Prvi pasusi govore o tome kako i zašto smo se uopšte upustili u ovo. Svi koji znate priču preskočite ih jer nećete otkriti nešto posebno novo.

Zašto smo organizovali anarhopunk festival?

Ideja da organizujemo anarhopunk festival je stara nekoliko godina. Javila se među ekipom u Mostaru, još dok je tamo bio centar anarhističkih aktivnosti u BiH. Nesretni splet okolnosti nas je privremeno udaljio jedne od drugih, ali naše prijateljstvo nije prestalo, a ideje su se razvijale i u međuvremenu samo ojačale.

Svirajući sa Unutrašnjom emigracijom širom BiH imali smo priliku upoznati hrpu divnih mladih ljudi, u odnosu na okolinu izrazito naprednih shvatanja, ali i vidjeti scene za koje smo mislili da su davno prevaziđene. Nasilna šutka koja većinu ekipe tjera u zadnje redove, nespornost za slušanje i razumjevanje onoga što bend priča između pjesama, ofucani patriotizam i lokal patriotizam... Potreba za djelovanjem unutar «scene» je bila očigledna. Iniciranje anarhopunk saveza koji će konstantno raditi među ekipom, omogućiti im pristup relevantnim informacijama o punk i anarhističkom pokretu, insistirati na DIY pristupu i borbi protiv svih vrsta predrasuda, je bio prvi korak. Drugi važan korak je bio organizovanje anarhopunk festivala koji će većinu nas okupiti na jednom mjestu, dovesti angažovane

bendove iz ex yu, omogućiti ekipi da upozna anarhističko izdavaštvo, da kroz projekcije punk i aktivističkih filmova uvidi vezu između to dvoje, da otkrije razne mogućnosti kreativnog angažmana.

Kako je festival zamišljen?

Kad smo procijenili da imamo mogućnosti i snage da organizujemo festival bar približno onako kako smo zamislili potrudili smo se da to uradimo što bolje. Naglasak smo stavili na izdavaštvo, distribucije, izložbe jer se pomoću njih može dobiti najjasnija, najkvalitetnija informacija o anarhizmu i anarhopunku. Za koncerte smo se potrudili obezbjediti što bolji razglas, binsku opremu i tonca jer nam je dosta loše opreme zbog koje ljudi često ne mogu razaznati šta bend svira niti čuti tekstove koji bi trebali biti u prvom planu. Lično mislim da je priča «to je pank šta ima veze što loše zvuči» najobičnija glupost. Da ne vjerujem da osim stava punk vrijedi i muzički, sigurno ga ne bih slušao, a pogotovo svirao. Od velike važnosti nam je bilo i to da festival ne bude zatvorena zajebancija među užom ekipom, već da što više ljudi čuje poruku koju širimo, u koju vjerujemo i iza koje stojimo. Mislim da smo u velikoj mjeri uspjeli postići to što smo zamislili.

Tehnička strana ili otkud na plakatima logo-i?

Moram istaći da u životu nisam učestvovao u nečemu što je do ove mjere bilo DIY i na potpuno prijateljskim osnovama. Bez obzira na to doživio sam ozbiljne napade (ne kritike jer bi one, po mom shvatanju, trebale biti konstruktivne) da smo soroševci, multinacionale i šta ti ja znam. Zašto? Zato što smo na plakate stavili nekoliko logo-a. Hajde da razjasnimo i to. POP iz Banjaluke je besplatno dovezao binsku opremu, tonca, dio tehničara i bendove Život piše drame i Unutrašnju emigraciju. Sami su i gorivo platili. Niko me ne može ubjediti da su to uradili da bi oprali neke pare. Damira (za one koji ga ne znaju bio je tonac na festivalu) smatram prije svega prijateljem koji nam je nebrojeno puta do sad izišao u susret. Pametan je momak i potpuno svjestan značaja koji je ovaj festival imao. Isto važi i za Abrašević iz Mostara koji su besplatno dovezli dobar razglas i tehničare, jednako svjesni koliko je anarhopunk festival bitan za BH «scenu» u ovom trenutku. Širi krug ljudi sigurno ne bi znao za festival da radio 202 nije besplatno uradio zanimljiv džingl i danonočno ga vrtio što je sigurno privuklo dosta Sarajlija i omogućilo nam da od ulaznica platimo putne troškove svima.

Osim toga oni i studentski efm radio su cijelo vrijeme pratili dešavanja, najavljivali program i omogućili nam da gostujemo u studiju i javnosti predstavimo anarhističke ideje i vrijednosti punk pokreta kako najbolje znamo (hvala Marku i Neši na gostovanju). Sve u svemu za ovaj festival niko nije pisao nikakav projekat niti ikome aplicirao za novac. Svi su opremu ustupili besplatno, radili besplatno, a svi učesnici su došli za putne troškove. Ako ovo nije DIY pospite me katranom i perjem i razapnite na anarhistički stub srama. Znači priča o Sorošu i multinacionalama je u najmanju ruku smiješna.

Kako je protekao festival?

Pošto sam, većim dijelom festivala, bio zatrpan informacijama i obavezama (od komunikacije sa učesnicima, medijima, tehničarima do naplaćivanja karata) o festivalu mogu pisati samo iz perspektive jednog od organizatora.

U četvrtak, prvu noć festivala, na otvaranju izložbi i filmskoj projekciji smo očekivali posjetu od nekih dvadesetak ljudi i to najbližih prijatelja. Zaista nismo mislili da mlađe punxe interesuju i drugi oblici izražavanja osim svirke. Sreća pa smo se prevarili. Posjeta od nekih sedamdesetak ljudi nas je ugodno iznenadila. Projekcija je bila odlično posjećena. Ekipa je obilazila izložbe, davala komentare i razgovarala sa autorima. Mislim da na ovolikoj posjeti djelomično imamo zahvaliti mlađoj punk ekipi sa Ilidže koja je pokrenula distro i dovela prijatelje/ice koji su prvi put u životu ušli u Kino 1. Maj/kino Bosna. Dj Gabudo je rokao punk hitove pa je odlično druženje bilo začinjeno i plesom. Umalo da zaboravim pomenuti da je gripa pokosila Oljca i Straleta bubnjare Emigracije i Život piše drame pa smo u jednom danu morali naći zamjenske bendove (hvala Mother Pig i Ispad).

U petak je polako počela pristizati i raja iz Srbije i Hrvatske. Po danu je kolektiv Hrana, ne oružje održao radionicu za ekipu iz BiH koja do sada nije imala iskustva u ovim aktivnostima. BiH «HNO» ekipa pojačana sa Nišlijama i Beograđaninom je otišla na sarajevsku pijacu markale skupljati hranu. Za petnaestak minuta se sakupila dovoljna količina hrane (hvala Sarajlije) i raja se bacila na kuhanje. Kad je

klopa bila gotova počela je pljuštati kiša tako da se odustalo od akcije na ulici, a hrana je podijeljena ljudima na festivalu. Projekcija filma je opet bila jako posjećena, a mene je polako počeo hvatati strah jer smo do tog trenutka u festival uložili oko 800 KM (400 eura), a još nismo vratili ni marku. Iako zaista mrzim od ljudi tražiti novac morao sam sjesti za stolic i početi naplaćivati karte (simbolične 3 markice po večeri). Već nakon pola sata na ulazu Denisu i meni je postalo jasno da će prodaja karata dostići željenu cifru od 300 KM po večeri, a nakon sat da će je i premašiti. Tu noć smo od ulaza zaradili ukupno 450KM. Pošto nismo insistirali na 3 KM za kartu, ekipa koja nije imala dovoljno je ulazila i za 2 KM pa čak i za 1 KM pa je po mojoj procjeni prodano oko 200 ulaznica. Sa učesnicima i ekipom koja je pomagala u organizaciji mislim da je posjeta bila oko 300 ljudi po večeri. Taman toliko koliko je ulaz premašio očekivanja šank je podbacio pa smo bili otprilike na očekivanoj cifri dovoljnoj za pokrivanje troškova. Mnogi će zamjeriti što uopšte ne pominjem svirku, ali pošto sam je sa ulaza osluškivao jednoim uhom zaista ne mogu ništa reći. Ipak ono što sam morao primjetiti je prava festivalska atmosfera, pozitivna bez ijednog incidenta.

Za subotu prijepodne smo predvidjeli sastanak anarhopunk saveza. Bilo je zaista glupo očekivati da će se ekipa probuditi rano i u 12.00 pojaviti na sastanku. Potpuno razumijem želju ljudi koji nisu iz BiH da toplo, sunčano prijepodne provedu upoznavajući grad, umjesto da cijeli dan bleje u zatvorenom prostoru kina. Ipak za lokalnu BH ekipu ne mogu naći opravdanje. Svi su znali za sastanak, a skoro niko se nije pojavio. Pola krivice sam spreman preuzeti na sebe jer znam da festivali stvarno nisu najbolje vrijeme ni mjesto za ozbiljne dogovore, ali ovo je bio jedini način da se skupimo na jednom mjestu. Ostaje da aktivnosti dogovaramo mailom umjesto da smo sjeli, upoznali se, popričali, planirali i popili koje pivo, pih. U subotu nije bilo najavljenih projekcija, ali se ekipa bez obzira na to skupila u kinu. Taj dan je pristigla i većina učesnika iz Hrvatske, pa se povećao i broj štandova sa distrom, što je bilo super za vidjeti, a koliko sam primjetio ekipa je obilazila, raspitivala se, kupovala i to oba dana. Usudiću se reći da su distribucije knjiga, pamfleta, majica, prišivača i muzike jedan od najvažnijih segmenata ovog festivala, ako ne i najvažniji jer većina ljudi zaista nema pristup informacijama iz naše perspektive, a žedni/željni su znanja. Moram pomenuti da su svi koji su držali distro dali donacije u materijalima za anarhopunk savez i na tome smo im itekako zahvalni. Koncert je meni bio dosta zanimljiviji od prethodnog (na žalost Aktivna propaganda je, iz meni nepoznatog razloga, otkazala nastup dan prije). Zamolio sam Denisa da naplaćuje karte dok ja pogledam Ljubišu Samardžić. U ovom bendu mi sviraju prijatelji, a do sada ih nisam imao priliku čuti. Osim što su predobro svirali, Fistra se između pjesama obraćao ekipi i ukazivao na neke bitne stvari. S izuzetkom par glupavih povika «sviraj» mislim da ga je raja saslušala i da će njegove riječi sigurno neko vrijeme odjekivati u njihovim glavama. Macho šutka i pojedinci koji nisu spremni saslušati bend ne treba nikog da iznenađuju, na kraju krajeva to je jedan od razloga zašto radimo ovaj festival i pokrećemo anarhopunk savez. Ostatak svirke sam gledao samo na momente, ali dovoljno da osjetim atmosferu, čini mi se još bolju od prethodne večeri. Ulaz je opet premašio očekivanja, šank je radio kakotako, a poslije svirke smo iz otvorenog bureta točili pivo besplatno i potrajalo je cijelu noć. Neko reče da ga to podsjeća na staru dobru tradiciju Monte Paradisa.

Jesmo li mogli uraditi više?

Teško da smo mogli više, ali smo definitivno mogli bolje. Dva mjeseca prije festivala smo sve ideje, prijedloge i na osnovu toga program i projicirane troškove stavili na papir. Festival smo podijelili po sektorima i svako je preuzeo odgovornost za neki od njih. Bez obzira na dogovor pojedinci su samoinicijativno pozivali bendove i kreativce bez da su nas o tome obavještavali što je dovodilo do zabune i na momente nas ozbiljno frustriralo. Stvarno nam je žao ako je bilo ko zbog toga ispaštao i obećavam da ovo neće biti jedini festival koji ćemo organizovati tako da ćete vi koji niste učestvovali ovaj put sigurno biti pozvani na slijedeći. Ovo je jedna od situacija na koje ćemo u budućnosti obratiti posebnu pažnju. Bilo je i preuzetih odgovornosti koje nisu na najbolji način ispoštovane. Benefit kompilacija nije urađena na vrijeme, a odgovornost treba podijeliti između bendova kojima ni više od mjesec dana nije bilo dovoljno da pošalju pjesme (čast i hvala izuzecima) i odgovorne osobe koja se morala više potruditi. Kompilacija će uskoro biti odrađena kao benefit za anarhopunk savez. Filmske projekcije, izuzetno posjećene su trebale biti bolje pripremljene. Filmovi su trebali imati prevod, a u subotu se iz meni nepoznatih razloga i, dodao bih, prelakom odustalo od projekcije. Dogovor oko šanka sa Senom (odgovornom za kino) očigledno nije bio dovoljno jasan. U petak, na dan kad smo trebali otvoriti šank,

ona nas je nazvala i rekla da ona ne zna ništa o šanku i da ga ne možemo držati. Mi smo ipak dovukli pivo, postavili šank pa popričali s njom. Lijepa riječ i čvrsti argumenti i anarho šank otvaraju. Pokušala je tražiti i procenat, ali smo je i od toga odgovorili. Da nije bilo šanka ne bismo mogli pokriti troškove. Problem sa šankom je bio to što nije bio osvjetljen pa ga dosta ljudi u vrijeme trajanja koncerata uopšte nije ni primjetilo. Bilo je vjerovatno još propusta tu i tamo pa molim sve vas da nam na njih ukažete kako bi naučili nešto iz vlastitih grešaka. Nadam se da će ove sugestije biti prihvaćene kao konstruktivna kritika u želji da slijedeći festival uradimo bolje, a nipošto kao upiranje prstom i prozivanje.

Anarhopunk transparency

Kad smo shvatili da smo svim učesnicima pokrili troškove kamenčina nam je sa srca pala. Ipak da nismo vjerovali u sebe i festival stvarno se ne bi upuštali u ovo. Uspjeli smo vratiti i vlastiti novac koji smo unaprijed uložili. Nekih 600 KM (300 eura) smo imali od benefita koji su drugari iz Francuske uradili za našu farmu koja iz opravdanih razloga neće zaživjeti u bliskoj budućnosti pa smo taj novac dali za piće i druge troškove.

Nekakva računica bi izgledala ovako.

Ukupni troškovi festivala iznose otprilike 1580 KM

Ukupna zarada od ulaza i šanka otprilike 1355 KM

Nekakav virtuelni minus bi iznosio 225 KM

Kad od ovog minusa odbijemo par nepredviđenih troškova realan minus je nešto više od 100 KM što je po mom mišljenju ravno plusu. Taj novac je pokriven od benefita tako da niko nije morao plaćati iz svog džepa.

Zaključak

Opet samo subjektivno. Mislim da je festival ispunio i premašio sva naša očekivanja. Od broja posjetilaca, interesa najšire javnosti, činjenice da smo mogli svim mlađim i starijim pružiti informacije, da smo se uglavnom držali dogovorenog programa, da smo uspjeli pokriti troškove, da nas je cijelo vrijeme nosila jako pozitivna vibra. JA SAM PREZADOVOLJAN. Želim se zahvaliti Sanjinu koji je cijelo vrijeme kuhao odlična jela i pazio da ekipa slučajno ne izgubi na težini, ekipi koja je držala distro i donirala masu stvari za APS, svima koji su učestvovali sa izložbama, svim bendovima, toncu, tehničarima i ostalima koji su omogućili da bendovi dobro zvuče, punk ekipi sa Ilidže koja nam je puno pomogla, svima koji su pogurali promociju i naravno svoj ekipi iz BiH koja je pripremala i na leđima iznjela ovaj festival. HVALA. Izvinjavam se ako sam nekoga slučajno zaboravio pomenuti. Uspjeh ovog festivala nas je ponukao da razmišljamo i o organizaciji barem još jednog ili dva slična do kraja godine (vjerovatno u Mostaru, možda u Tuzli). Htjeli bi u Sarajevu probati organizovati i anarhistički sajam knjiga. Znači to su naši planovi za ovu godinu. Ako budete u mogućnosti pomoći u njihovom ostvarivanju pomozite. Toliko od mene, držite se i vidimo se uskoro negdje u BiH.

Humanizam

Autoriteti su se kroz povijest jako trudili da zadrže vlast u svojim rukama, to rade i danas. Iako danas gotovo svugdje postoji formalna demokracijanarod je i dalje nemocan. To je glavni razlog da svijet prolazi kroz faze

destrukcija umjesto kroz kontinuirani produktivni razvoj. Nemoc u društvu je toliko velika da čak ne postoji ni ideja o tome kako dobar društveni sistem treba izgledati. Konacno, zahvaljujući razvoju informacijske tehnologije i mojoj velikoj upornosti, otkrio sam put za kreiranje dobrog društva koje su definirale mnoge utopije. Moja utopija, opisana u knjizi "Humanizam", više nije razmišljanje puno želja već čista nauka koja definira neizbježnu i svijetlu budućnost covjeka.

Novi politicki i ekonomski sistem koji sam predlozio je podjednako prihvatljiv svima. On ce sprijeciti bilo kakvo tlacenje ljudi i dati ce svakome daleko vece slobode ali ce takoder uspostaviti odgovornost svakog pojedinca prema svakom pojedincu u drustvu. Citav sistem je baziran na visoko razvijenom obliku demokracije. Novi sistem ce ostvariti vecu produktivnost nego kapitalizam i stabilnost koju kapitalizam ne moze uopce osigurati. Sistem ce konacno prisiliti kapitalizam na povlacenje. Novi sistem sprecava kriminal, ratove i sve oblike destruktivnosti u drustvu i ohrabruje razvoj produktivnih snaga. On ce u potpunosti promijeniti svijet i dati lijep zivot i harmoniju ljudima.

Dobra buducnost covjecanstva ultimativno zahtjeva moc u rukama naroda. Svaki covjek treba imati moc da neposredno zastupa i brani svoje interese svugdje gdje ima takvu potrebu. Ovdje se radi o potpuno novim idejama koje ce za danasnje prilike dati nezamislivo veliku moc narodu. Prvo treba naglasiti da ce one donijeti potpunu promjenu danasnjeg sistema zato sto je sve sto danas postoji izgradeno pod utjecajem autoriteta.

U svrhu formiranja boljeg drustva potrebno je definirati i prihvatiti sve oblike vrijednosti koje su vazne u drustvu ili bi trebale biti vazne u drustvu. Zatim je potrebno utvrditi koliko takvih vrijednosti svaki covjek posjeduje. Sumu svih vrijednosti koje covjek za svog zivota ostvari, prikazanu pomocu numericke velicine, mozemo nazvati produktivna moc covjeka. Uzevsi u obzir da vecina ljudi vjerojatno nece biti voljna da njihova produktivna moc bude usporedivana sa produktivnom moci drugih ljudi, takva se vrijednost moze drzati u tajnosti koja ce biti poznata samo posjedniku takve moci.

Vrijednost produktivne moci covjeka ce na prvom mjestu ukljuciti kapitalisticke vrijednosti kao sto su nekretnine, novac, akcije, i sve aktive koje kapitalizam prepoznaje kao vrijednosti. Osim velicine koja prikazuje produktivnu moc covjeka proizaslu iz kapitala, potrebno je prihvatiti i dodati sve vrijednosti koje danasnje drustvo prihvacu ili bi trebalo prihvatiti. Takve vrijednosti su covjek za sebe, njegovo obrazovanje, radno iskustvo, doprinosi koje je dao i nagrade koje je primio za stvaranje vrijednosti u drustvu. Udruzivanje razlicitih oblika vrijednosti ce zahtijevati siroku studiju i zasigurno teske pregovore u drustvu. Ipak poslije nekog vremena bi se mogli kreirati novi demokratski regulirani standardi za sve oblike vrijednosti koje covjek moze napraviti u drustvu. Takva regulacija ce se automatski primijeniti kad god je to potrebno. Ovo cu podrobnije objasniti u slidedecim pasusima.

Produktivna moc covjeka ce svakako biti uvjetovana pomocu ostvarene ekonomske produktivnosti radnika. Radnici ce dijeliti profite u javnim poduzecima proporcionalno numericki predlozenoj odgovornosti koju ce oni sami predloziti za svoj rad. Veca predlozena odgovornost ce u slucaju porasta profita poduzeca ostvarti normalno veci udio u raspodjeli dobiti. Ta dobit ce sada biti izrazena u vrijednosti koja prikazuje produktivnu moc radnika. I obratno, u slucaju gubitaka poduzeca radnici koji predloze vecu odgovornost za svoj rad ce ostvariti vece gubitke u vrijednosti koja prikazuje njihovu produktivnu moc.

Ukoliko bi drustvo zeljelo stimulirati obrazovanje ono ce povecati nagrade za vise obrazovanje u vrijednosti koja prokazuje produktivnu moc covjeka. Ukoliko neka regija ima na primjer preniski natalitet, drustvo moze odluciti da nagradi roditelje sa vise djece pomocu odredene vrijednosti koja prikazuje covjekovu produktivnu moc. I obratno, ukoliko neka regija ima previsoki natalitet, drustvo moze odluciti da kazni roditelje sa vise djece pomocu odredene vrijednosti koja prikazuje covjekovu produktivnu moc.

Vrijednost produktivne moci covjeka ce biti specijalno ugrozena ukoliko covjek ne bude postivao zakone. Ukoliko covjek djeluje protiv zakona on ce izgubiti zakonom predvidenu vrijednost koja prikazuje njegovu produktivnu moc. Svaki kriminal ce biti presuden pomocu postojecih zakona i zatim preracunat u

vrijednost koja prikazuje covjekovu produktivnu moc. Ukoliko covjek pocini veliko krivicno djelo on moze izgubiti svu vrijednost koja prikazuje njegovu produktivnu moc i cak upasti u negativnu vrijednost. Predlozeni sistem moze upad u takav minus uciniti znatno bolnijim nego sto to bi to bio zatvor, tako da zatvori vise nece biti potrebni. Svaki covjek ce znatno vise izbjegavati da pocini bilo kakav kriminal. Ukoliko covjek ipak padne u takav minus on ce jako nastojati da se iz njega izvuce, a to ce biti moguće samo pomocu izrazito produktivnog rada i ekstremno dobrog ponasanja kroz duzi period.

Drustvo moze regulirati sve sto kao zajednica treba pomocu vrijednosti koja prikazuje covjekovu produktivnu moc. Ali ne mogu se sve vrijednosti regulirati zato sto ljudi imaju razlicite potrebe. Iz tog razloga vrijednost koja prikazuje covjekovu produktivnu moc treba ovisiti takoder i o nereguliranim vrijednostima koje ce biti bazirane na misljenju koje pojedinci u drustvu imaju o slobodnom djelovanu drugih pojedinaca. Ovo je kompletno nova mjera i po mom misljenju mozda najvaznija mjera u buducnosti. Ja sam je nazvao demokratska anarhija.

Demokratska anarhija je novi oblik drustvenog odnosenja u kojem svaki covjek ostvaruje jednaku zakonodavnu, pravosudnu i izvrsnu vlast u drustvu. To je moguće ostvariti tako da svaki covjek dobije pravo da ocjenjuje djelovanje bilo kojeg covjeka. Svaka povoljna ocjena treba dobitniku takve ocjene automatski donijeti mali porast u vrijednosti njegove produktivne moci. Sa druge strane svaka nepovoljna ocjena ce rezultirati istim oblikom kazne. Neka nagrade i kazne takvih ocjena budu u ekvivalentnoj vrijednosti od recimo jednog dolara. Ukoliko se drustvo bude plasilo od takve slobodne moci pojedinaca tada se moc ocjenjivanja moze smanjivati. Cak i ocjena u vrijednosti od samo jedan cent moze biti dovoljna za unapredenje drustva.

Demokratska anarhija ce uputiti svakog clana drustva da stvara maksimalno moguće pogodnosti u drustvu i da smanji ili ukine stvaranje svih oblika nepogodnosti. Ovakva mjera ce definitivno umanjiti nekontrolirane ili nedovoljno kontrolirane moci pojedinaca proizaslih iz povlastenog statusa u drustvu. Treba naglasiti da je povlasten status po svojoj prirodi jedan od glavnih uzroka nastanka velikih nepogodnosti i problema u drustvu. Obzirom da ce svi ljudi imati podjednako pravo ocjenjivanja i da ce davati vlastite ocjene neovisno od bilo kakvih pisanih pravila takva demokracija ce poprimiti formu anarhije. Narod ce tako na vrlo jednostavan nacin po prvi puta u povijesti covjecanstva ostvariti veliku neposrednu moc u drustvu koja ce rezultirati visoko harmonичnim i konstruktivnim odnosima u drustvu.

Vrlo je razumljivo i pozeljno da vrijednost produktivne moci covjeka postane jako vazna u drustvu i zato je treba dopunski stimulirati. To ce se na prvom mjestu ostvariti tako da svaki covjek dobije glasacku moc u drustvu proporcionalnu vrijednosti koja prikazuje njegovu produktivnu moc. Ovdje se radi o velikoj promjeni demokratskog sistema. Danas ljudi imaju samo pravo izbora svojih predstavnika u parlamentima. Oni nemaju mogucnost ni pravo da sudjeluju u donosenju bilo kakvih drugih odluka od njihovog interesa u drustvu. Mi trebamo ovdje kompromis jednako prihvatljiv svima. Neka svaki covjek dobije pravo da odlucuje o bilo cemu u drustvu ali neka to pravo zaradi vlastitim doprinosom u razvoju vrijednosti u drustvu. Sistem predlaze koncenzusom politickih partija prihvaceno nejednako pravo glasa. Ono ce u stvarnosti doprinijeti razvoju demokracije jer ce drustvo po prvi puta dobiti priliku da neposredno odlucuje o svim pitanjima od njegova interesa.

Drugo, svaki covjek treba da dobije dohodak za rad u javnim kompanijama proporcionalan vrijednosti njegove produktivne moci. Ova mjera u velikoj mjeri prihvacu zateceno stanje ali ce takoder uvesti nova pravila, vise pravde i reda u sistem raspodjele dohodaka. Trece, produktivna moc covjeka se mora nasljedivati kroz generacije da bi mogla biti prihvacena. Uvodjenjem ovakvih mjera, svaki ce clan drustva prihvatiti produktivnu moc covjeka kao veliku vrijednost sto ce znacajno doprinijeti stabilnosti i razvoju drustva

Novi ekonomski sistem prihvaca postojeći model tržišne ekonomije. Privatne kompanije će nastaviti da posluju na isti način kao i danas. Novi sistem će značajno promijeniti javna poduzeća. Na prvom mjestu promjene će zahvatiti raspodjelu rada. Ne postoji pravednija niti bolja raspodjela rada nego što je takmičenje radnika za rad na svakom radnom mjestu. Radnik koji predvidi i ponudi najveću produktivnost na svakom radnom mjestu u svakom trenutku će dobiti posao. Mjera je na prvom mjestu nužna zato što ona definitivno ukida radne privilegije koje predstavljaju osnovu nepogodne orijentacije i problema u društvu. Ako mislite da takva raspodjela rada može voditi do bitke za radna mjesta i ako ste već sada preplasnjeni za svoje radno mjesto ne trebate to biti. Novi sistem će kreirati novu regulaciju raspodjele rada koja će spriječiti takve neželjene efekte.

Novi sistem će ostvariti punu zaposlenost radnika. Ukoliko kreiranje novih radnih mjesta neće biti potrebno, puna zaposlenost će se uspostaviti skraćivanjem radnog vremena proporcionalno stopi nezaposlenosti. Također, u novom sistemu će svako radno mjesto biti podjednako traženo. To će se postići tako da svako radno mjesto sa definiranom produktivnošću, dobije radnik koji zatraži najmanju cijenu tekućeg rada i time nizi dohodak. Pogodniji poslovi će ostvariti niže dohotke a nepogodniji poslovi će biti kompenzirani sa većim dohodcima. Tako će tržište rada formirati objektivnu mjeru neposredne vrijednosti rada i uravnotežiti radni interes za svim poslovima. Obzirom da će radnici sami određivati cijenu svog tekućeg rada, oni će ujedno biti najzadovoljniji zaradom.

Nova ekonomija će nužno zahtijevati efikasan sistem utvrđivanja odgovornosti radnika za realizaciju ponudene produktivnosti. Sistem će utvrditi novi način podnošenja odgovornosti radnika pomoću vrijednosti koja prikazuje njihovu produktivnu moć. Neostvarenje predložene produktivnosti ili njeno smanjivanje će specijalnim automatskim postupkom smanjiti ukupnu vrijednost produktivne moći radnika proporcionalno veličini njihove odgovornosti u procesu proizvodnje. I obratno, porast produktivnosti će povećati ukupnu vrijednost njihovih produktivnih moći proporcionalno njihovoj odgovornosti u procesu proizvodnje.

Ni jedna ekonomija ne može biti više produktivna od one gdje svaki posao dobije najbolji radnik na raspolaganju. Takva ekonomija će lako postati znatno produktivnija od kapitalističke tako da će ista biti prisiljena na povlačenje. Također, radnici više neće biti zainteresirani da rade u privatnim kompanijama zato što tamo oni nemaju dovoljno slobode da biraju poslove, nemaju dovoljno slobode da odlučuju o svojim dohodcima, niti mogu sudjelovati u raspodjeli profita u privatnim kompanijama. Vrlo brzo poslije početka implementacije ovakvog sistema privatne kompanije će biti prisiljene da se povuku i pridruže novom sistemu.

Vlasnici sredstava za proizvodnju koji dobrovoljno predaju svoje privatno vlasništvo društvu će proporcionalno vrijednosti predatog vlasništva ostvariti porast vrijednosti svoje produktivne moći. Vrijednost produktivne moći čovjeka će predstavljati humanistički oblik akcija jer će svaki čovjek ostvariti dohodak za rad u javnoj kompaniji, proporcionalan vrijednosti svoje produktivne moći. Ta mjera će dopunski ohrabrivati stanovnike određene regije da dobrovoljno udruže svoja privatna poduzeća u jedno veliko "humanističko" poduzeće.

Udruženo humanističko poduzeće će razvijati proizvodnju po narudžbama potrošača i tako će ostvariti najstabilniji oblik proizvodnje. Radna konkurencija će osigurati najproduktivniji oblik proizvodnje pa će tako realizirati najpogodniju konzumaciju roba u društvu. Na kraju bih htio naglasiti da će predloženi sistem biti baziran na tako velikom stupnju odgovornosti rukovodilaca i radnika da će se oni morati dogovarati sa svim zainteresiranim stranama i uspostaviti visoki stupanj koncenzusa prije donošenja

odluka. Ovakav oblik trzisne privrede ce morati završiti u kooperaciji na svim nivoima proizvodnih procesa i tako ce doprinijeti produktivnom razvoju drustva.

Demokracija ce se takoder dramaticno unaprijediti. Buducnost demokracije se vise neće bazirati na izabranim liderima. Razvoj kompjutorske tehnologije omogucava narodu da neposredno participira u donosenju svih vaznih odluka od zajednickog interesa putem referendumu. U svrhu sprecavanja preglasavanja manjine u drustvu sva pitanja za referendume treba da budu kreirana pomocu koncenzusa politickih partija. Svaka odluka moze imati skalu vrijednosti pripremljenu koncenzusom politickih partija, u kojoj svaki glasac odabire vrijednost koja mu najvise odgovara. Srednja velicina iskazanih vrijednosti svih stanovnika u funkciji njihove glasacke moci ce ukazivati na prihvatljivost svake odluke u drustvu.

Stanovnistvo ce neposredno formirati politiku drustva, a na prvom mjestu ekonomsku politiku. U sistemu udruzenog vlasništva nad sredstvima za proizvodnju i novac ce takoder biti udruzen. Udruzen novac omogucava uvodenje neposrednog oblika demokracije u ekonomiju. Svaki glasac ce neposredno participirati u raspodjeli zajednickog novca ostvarenog dohotkom "humanisticke" kompanije. Novac ce se raspoređivati za potrebe razvoja ekonomije (ukupna kolicina novca namjenjena investicijama privrede), za individualnu potrosnju (ukupna kolicina novca namjenjena dohodcima radnika) i za zajednicku potrosnju (ukupna kolicina novca namjenjena zajednickoj potrosnji svih stanovnika). Obzirom da novi sistem predlaze nejednako pravo glasa svaki glasac ce raspodijeliti ukupnu vrijednost svoje produktivne moci po glasackim grupama. Suma glasackih izjava svih glasaca po glasackim grupama ce kreirati ukupnu kolicine novca namjenjene za te potrosacke grupe. Tako ce na vrlo jednostavan nacin narod kreirati makroekonomsku politiku drustva. Tako ce se neposredno demokratski unaprijediti danasnji sistem raspodjele dohodaka, utvrđivanja fiskalne i razvojne politike drustva.

Novi sistem mora osigurati ekonomsku neovisnost svakog pojedinca kao preduvjet ostvarenja slobode drustva u cjelini. Osim toga u sistemu radne konkurencije je potreban veci stupanj socijalne sigurnosti nego sto postoji danas i zato ce svaki stanovnik primati nekakav dohodak. Visina individualnog dohotka ce u prvom redu ovisiti o vrijednosti koja prikazuje produktivnu moc covjeka, zatim o cijeni tekućeg rada i ostvarenju predvidene produktivnosti. U okviru raspodjele novca namjenjenog individualnoj potrosnji narod takoder moze neposredno utvrditi raspone između dohodaka radnika neposredno određujući visinu najmanjeg dohotka. Ukoliko u drustvu ne bi postojao dovoljan interes za radom, narod moze smanjiti minimalni dohodak sto ce povećati radni interes i obratno, ukoliko radni interes bude preveliki narod moze neposredno ujednacavati visine dohodaka sto ce smanjiti dohodovni interes za radom.

Novac namijenjen razvoju privrede ce biti raspoređen onim dijelovima humanisticke korporacije koji u kracem periodu predvide vece profite na slobodnom trzistu. Na taj nacin drustvo u cjelini ostvaruje najveće potrosacke i ekonomske pogodnosti. Narod takoder moze neposredno donositi odluke o usmjerenju novca za potrebe zajednicke potrosnje do nivoa do kojih bude imao interes. U buducnosti ce nestabilnost trzisne privrede biti zamijenjena stabilnom planskom proizvodnjom baziranoj na narudzbama potrosaca. Trzisna politika ce tada biti manje anarhicna i vise demokratska sto ce otvoriti mogucnosti razvoja demokratske planske privrede.

Opisani politicki i ekonomski model ce poboljšati efikasnost i stabilnost proizvodnje, uvesti pravdu u proces proizvodnje i raspodjele, i pribaviti znacajno veće pogodnosti svim članovima drustva. Generalno receno, opisani sistem ce osloboditi ljude autoritativnog pritiska i dati ce im slobodu da slijede vlastite interese ali ce prisiliti ljude da postuju druge ljude. Takvo iskustvo ce demistificirati autoritetima nametnute vrijednosti i uciti ljude da zive u skladu sa vlastitom prirodom sto ce ih osloboditi od svih oblika otudenja danasnjeg drustva. Ovaj sistem ce nadalje uciti ljude da formiraju potrebe u skladu sa njihovom mogucnostima zadovoljenja. To je glavni uvjet prevladavanja destruktivnosti u drustvu jer ljudi

koji konstantno zadovoljavaju svoje potrebe nisu destruktivni. Predloženi sistem obećava prirodan, harmoničan i visoko prosperitetan razvoj društva.

Na kraju bih naglasio da predloženi sistem ne samo da predstavlja najbolje rješenje za budućnost covječanstva već ujedno predstavlja i jedino dobro rješenje. Kao krunu, sistem predviđa da će rad postati neposredna vrijednost za sebe dok će roba gubiti svoju otudenu vrijednost. Razvoj ovakvog sistema može realizirati do danas nemogući zadatak: "Od svakog prema mogućnostima i svakome prema potrebama." U svakom slučaju, ovaj sistem će napraviti raj na zemlji.

Moja knjiga "Humanizam" obrazlaze precizno sve što sam ovdje napomenuo i puno više od toga. Ona je besplatno dostupna ovdje: http://www.sarovic.com/zip/Humanizam_rtf.zip. Promjene koje sam ovdje napomenuo će zahvatiti gotovo svaku postojeću nauku. Pojedinaac više ne može učiniti značajan napredak. To je sada posao za ekipe znanstvenika. Ja ću biti jako zahvalan svakome ko bude željan surađivati samnom na ovom projektu, svakome ko mi dostavi bilo kakve primjedbe o knjizi i čak svakome ko samo pročita moju knjigu.

Aleksandar Šarović

PET TEŠKOĆA PRI PISANJU ISTINE

Onaj koji se danas želi boriti protiv laži i neznanja i koji želi pisati istinu treba da savlada najmanje pet teškoća. Mora imati HRABROSTI da piše istinu, iako je ona svuda prećutivana; mora imati MUDROSTI da je prepoznata, iako je ona svuda prikrivana; mora posedovati UMEĆE da je učini oružjem podesnim za borbu; mora imati tačno PROSUDIVANJE da izabere one u čijim će rukama istina biti delotvorna; mora imati LUKAVOSTI da je uspe proširiti među takvima. Te su teškoće velike za one koji pišu u fašističkom poretku, ali one postoje i za one koji su proterani ili su pobjegli, pa čak i za one koji pišu u zemljama građanske slobode.

1. HRABROST DA SE PIŠE ISTINA

Izgleda da je samo po sebi razumljivo da pisac treba da piše istinu, tako da je ne prikrije i ne prećuti i da ne napiše ništa neistinito. Ne sme se klanjati moćnima, ne sme varati slabe. Naravno da je vrlo teško ne klanjati se moćnima, a vrlo je korisno varati slabe. Zameriti se posednicima znači odreći se poseda. Odricati se plate za izvršeni posao u izvesnim okolnostima znači odreći se i posla; odbiti slavu kod moćnih znači često odbiti slavu uopšte. Za to je potrebna hrabrost. Vremena otvorenog ugnjetavanja većinom su vremena u kojima se mnogo govori o velikim i uzvišenim stvarima. Potrebna je hrabrost da se u takvim vremenima govori o tako malim i nedostojnim stvarima kao što su jelo i stanovi radnih ljudi, usred silne dreke o tome kako je glavna stvar prinositi žrtve. Kada se seljaci obasipaju počastima, smelo je govoriti o mašinama i jeftinom krmivu koji bi olakšali njihov časni posao. Kada se preko svih zvučnika viče da je čovek bez znanja i obrazovanja bolji od obrazovanog, tada je smelo pitati: bolji za koga? Kada se govori o čistim i nečistim rasama, smelost je pitati ne dovode li možda glad, neznanje i rat do strašnih izobličenja.

Isto je tako potrebno hrabrosti da se kaže istina o samome sebi, o sebi kao pobeđenom. Mnogi od onih koje proganjaju gube sposobnost da spoznaju sopstvene greške. Proganjanje im se čini najvećom nepravdom. Progonitelji su zli, ta oni nas progone; progonjeni su dobri, i zbog toga su proganjani. No ta je dobrota potučena, pobeđena i ugušena; dobrota je, dakle, bila slaba, loša, neodrživa; toj se dobroti nije moglo verovati, jer dobroti se ne može priznati slabost kao kiši vlaga. **KAZATI DA DOBRI NISU BILI POBEĐENI ZATO ŠTO SU BILI DOBRI NEGO ZATO ŠTO SU BILI SLABI, ZA TO JE POTREBNA**

SMELOST. Istina se, dakako, mora pisati boreći se protiv neistine, i zbog toga ona ne sme biti nešto uopšteno, uzvišeno ili mnogoznačno. Upravo ta uopštenost, uzvišenost i mnogoznačnost jeste karakteristika neistine. Kada se za nekoga kaže da je rekao istinu, onda to znači da su najpre nekoliko njih ili mnogi ili jedan rekli nešto drugo, neku laž ili nešto uopšteno, ali ON je rekao istinu – nešto praktično, stvarno, neporecivo, upravo to što je bilo u pitanju.

Malo je smelosti potrebno da se uopšteno tuguje nad slabostima društva i nad trijumfom surovosti, te da se trijumfom duha preti u onom delu sveta gde je to još dozvoljeno. Tu mnogi istupaju kao da su u njih upereni topovi, a zapravo su na njih upereni samooperski dvogledi. Oni uzvikuju svoje uopštene zahteve u neki svet prepun prijatelja bezazlenih ljudi. Traže neku opštu pravdu za koju nikada ništa nisu učinili, i neku opštu slobodu – plen koji je dugo s njima deljen. Za njih je istina samo ono što lepo zvuči. Međutim, istina koja se može prikazati brojkama, istina suva, puna činjenica, koju treba s trudom pronalaziti i proučavati, ne predstavlja za njih istinu – o njoj ne mogu u zanosu lupetati. Oni samo spolja izgledaju poput onih koji govore istinu. Nevolja s njima je ova: oni ne znaju istinu.

2. MUDROST DA SE PREPOZNA ISTINA

Budući da je svuda gušena, istinu je teško pisati, pa većina misli da je stvar ličnog stava hoće li se pisati istina ili ne. Oni veruju da je za to potrebna samo smelost. Oni zaboravljaju sledeću teškoću – NALAŽENJE istine. Nikako se ne može reći da je istinu lako naći.

Pre svega, već nije lako uvideti KOJU se istinu isplati reći. Tako, na primer, sada pred očima celog sveta velike, civilizovane države tonu jedna za drugom u otvoreno varvarstvo. Pri tome svako zna da unutrašnja politička borba, koja se vodi najstrašnijim sredstvima, svaki čas može prerasti u otvoreni međunarodni sukob, koji će možda naš deo sveta ostaviti kao hrpu ruševina. Bez sumnje, to je jedna istina; ali, naravno, postoje i druge. Tako, na primer, nije neistina da stolice imaju površine za sedenje i da kiša pada odozgo na dole. Mnogi pesnici pišu istine ove vrste. Oni su slični slikarima što mrtvim prirodama prekrivaju zidove brodova koji tonu. Naša prva poteškoća za njih ne postoji, a oni pak imaju čistu savest. Ne zbunjuju ih moćni, ne zbunjuju ih jauci potlačenih – oni malaju “duboki” pesimizam koji, međutim, prodaju za dobre pare, a koji bi, u odnosu na te majstore i na te prodaje, bio opravdaniji za druge. Pri tome uopšte nije lako prepoznati da su njihove istine one o stolicama i kiši, jer obično zvuče potpuno drugačije, kao istine o važnim stvarima. Jer je bit umetničkog oblikovanja upravo u tome da se neka stvar učini važnom. Tek pri preciznom posmatranju spoznajemo da oni govore samo: “stolica je stolica” i “niko ne može osporiti da kiša pada odozgo na dole”.

Ti ljudi ne otkrivaju istinu o kojoj vredi pisati. Drugi se, opet, bave zaista najhitnijim zadacima, ne boje se pri tome silnika ni siromaštva, a ipak ne mogu naći istinu. Njima nedostaje znanja. Puni su starog praznoverja, uvreženih predrasuda, često izvrsno formulisanih u davnim vremenima. Svet je za njih previše komplikovan, oni ne poznaju činjenice, ne vide međusobne veze. Osim stava potrebno je steći znanja i naučiti metode, koji se mogu steći i naučiti. Svi oni koji pišu u ovom vremenu komplikacija i velikih promena treba da znaju materijalističku dijalektiku, ekonomiju i istoriju. To znanje može se steći iz knjiga i praksom, ako ne manjka potrebna marljivost. Mnogo se istina može otkriti jedostavnijim načinom – barem delovi istine ili samo činjenična stanja što vode nalaženju istine. Kada se nešto traži, potreban je metod, ali se može naći i bez metoda, pa čak i bez traženja. Ali jedva da se takvim slučajnim načinom postiže predodžba istine dovoljna da se zna kako bi trebalo raditi. Ljudi koji zapisuju samo sitne činjenice nisu u stanju ovladati stvarima ovog sveta. A to je jedini cilj istine – nema drugoga. Ti ljudi nisu dorasli zahtevu da pišu istinu. Kada je pak neko pripravan da piše istinu i sposoban da je spozna, još uvek mu ostaju tri teškoće.

3. UMEĆE DA SE OD ISTINE STVORI ORUŽJE

Istina se mora reći zbog posledica do kojih ona dovodi u našem ponašanju. Kao primer istine iz koje se mogu izvući samo pogrešni ili nikakvi zaključci neka nam posluži prošireno shvatanje da u nekim

zemljama vladaju loše prilike, kojima je uzrok varvarstvo. Po tom shvatanju, fašizam je talas varvarstva, koji se PRIRODNOM SILOM sručio na neke zemlje.

Po tom shvatanju, fašizam je neka nova treća sila, uz kapitalizam i socijalizam (i iznad njih); po njemu, bez fašizma bi dalje mogao opstati ne samo socijalistički pokret nego ni kapitalizam itd. Naravno, to je profašistička tvrdnja – kapitulacija pred fašizmom. Fašizam je istorijska faza u koju je stupio kapitalizam, dakle utoliko nova a ujedno i stara pojava. Kapitalizam u fašističkim zemljama postoji još samo kao fašizam, A PROTIV FAŠIZMA SE MOŽE BORITI SAMO KAO PROTIV KAPITALIZMA, KAO PROTIV NAJGOLLIJEG, NAJDRZOVITIJEG, KRAJNJE IZRABLJIVAČKOG I NAJPODLIJEG KAPITALIZMA.

Kako će, dakle, neko reći istinu o fašizmu protiv kojeg se bori ako ne želi reći ništa protiv kapitalizma koji je uzrok fašizmu? Kako da onda ta njegova istina bude delotvorna?

Oni koji su protiv fašizma ali ne i protiv kapitalizma, oni koji kukaju protiv varvarstva koji proizilazi iz varvarstva, slični su ljudima koji žele jesti svoj deo teletine ali bi voleli da se tele ne zakolje. Oni žele jesti tele, ali ne žele videti krv. Zadovoljni su ako mesar opere ruke pre nego što iznese meso. Oni nisu protiv posedničkih odnosa koji uzrokuju varvarstvo, nego samo protiv varvarstva, i čine to u zemljama u kojim vladaju isti posednički odnosi, ali gde mesari još peru ruke pre nego što iznesu meso.

Glasse optužbe protiv varvarskih postupaka mogu delovati kratko vreme, sve dok slušaoci veruju da u njihovim zemljama takvi postupci ne dolaze u obzir. Izvesne zemlje još su u stanju da svoje vlasničke odnose podržavaju merama koje deluju manje nasilnički nego one u drugim zemljama. Njima još uvek služi demokratija u svrhe u koje drugi moraju da upotrebljavaju silu, naime kao garancija vlasništva nad sredstvima proizvodnje. Monopol nad fabrikama, rudnicima i zemljištem stvara svuda i uvek varvarske prilike, ali ne tako uočljive. Varvarstvo postaje vidljivo tek onda kada se monopol može zaštititi jedino otvorenom silom.

Neke zemlje, kojima još nije potrebno da se zbog varvarskih monopola odriču ni formalnih garancije pravne države ni takvih ugodnosti kao što su umetnost, filozofija, književnost, neobično rado slušaju goste koji optužuju svoju otadžbinu zbog ukidanja tih ugodnosti, jer one tako dobijaju prednost u ratovima koji se očekuju. Treba li onda reći da su spoznali istinu oni koji, na primer, bučno zahtevaju: “nemilosrdnu borbu protiv Nemačke, jer ona je prava domovina Nečastivoga u naše vreme, filijala Pakla, boravište Antihrista”? Bolje je reći da su to glupi, bespomoćni i škodljivi ljudi. Posledica takvog brbljanja jeste zaključak da ta zemlja i treba da bude istrebljena. Čitava zemlja sa svim svojim ljudima, jer otrovni plin, kad ubija, ne bira samo krivce.

Lakouman čovek, koji ne zna istinu, izražava se uopšteno, uzvišeno, netačno. On bunca o Nemcu, on kuka nad zlom, a u najboljem slučaju slušalac ne zna šta da radi. Treba li da odluči da ne bude više Nemač? Hoće li Pakao nestati ako on postane dobar? Slično je pričanje o varvarstvu koje nastaje iz varvarstva. Po njemu varvarstvo dolazi od varvarstva, a prestaje kroz uljudenost koja se stiče obrazovanjem. Sve je to vrlo uopšteno izraženo, ne sadrži nikakve upotrebljive zaključke i u osnovi se nikome ne obraća.

Takva tumačenja ukazuju samo na nekoliko delova uzročnog niza, i prikazuju određene pokretačke snage kao snage kojima se ne da ovladati. Takva su tumačenja puna tame koja prikriva snage što pripremaju katastrofu. Unesimo samo malo svetla, i pokazaće se da su uzročnici katastrofe ljudi! Jer, živimo u vremenu kad je čovekova sudbina čovek.

Fašizam nije nikakva katastrofa koja bi se mogla shvatiti upravo iz čovekove “prirode”. Ali čak i prirodnim katastrofama postoje načini prikazivanja koji su dostojni čoveka, jer apeluju na njegovu borbenu snagu.

Nakon jednog velikog potresa koji je razorio Johokamu, u mnogim američkim časopisima mogle su se videti fotografije koje su prikazivale polja ruševina. Ispod njih je pisalo “Steel stood” (čelik je ostao da stoji). I stvarno, ko je na prvi pogled video samo ruševine mogao je sada, upozoren natpisom, da opazi da je nekoliko visokih zgrada ostalo sačuvano. Među prikazima koji govore o nekom potresu od neuporedive su važnosti proračuni građevinskih inženjera koji, uzimajući u obzir pomake tla, snagu udara, toplotu koja

se razvija i ostalo, stvaraju konstrukcije koje izdržavaju potres. Ko želi da piše o fašizmu i ratu, o velikim katastrofama koje nisu prirodne katastrofe, mora prikazati praktičnu istinu. On mora ukazati da su to katastrofe koje su golemoj masi onih što rade bez sopstvenih proizvodnih sredstava pripremili vlasnici tih sredstava.

Ako se želi uspešno pisati istina o nekom lošem stanju, onda se ona mora napisati tako da je njegove izbežive uzroke moguće spoznati. Kad se ti izbeživi uzroci spoznaju, onda se tek može boriti protiv loših stanja.

4. PROSUĐIVANJE U ČIJIM ĆE RUKAMA ISTINA BITI DELOTVORNA

Vekovnim običajem trgovanja pisanom rečju na tržištu mišljenja i opisivanja, time što se piscu oduzela daljnja briga oko napisanog, dobija pisac utisak da njegov kupac ili naručilac, dakle posrednik, svima dalje širi ono što je napisano. On je mislio: ja govorim, a oni koji žele da čuju – čuju me. U stvari, on govori, a oni koji mogu da plate čuju ga. Njegov govor ne čuju svi, a koji čuju ne žele čuti sve. O tome je rečeno mnogo, iako još uvek premalo; ja želim ovde da istaknem samo to da je “pisati” nastalo od “nekome pisati”. Međutim, istina se ne može naprosto pisati; ona se, svakako mora pisati NEKOME koji će s tim moći nešto učiniti. Spoznavanje istine zajedničko je piscu i čitaocu. Da bi se kazalo nešto dobro, treba biti u stanju dobro slušati i nešto dobro čuti. Istina se mora proračunato kazati i proračunato slušati. I za nas koji pišemo važno je kome govorimo istinu i ko je nama govori.

Mi moramo reži istinu o lošem stanju onima za koje je to stanje najgore, a moramo je od njih i doznati. Ne sme se obraćati samo ljudima određenih nazora nego ljudima koji takvi nazori pristaju na osnovu njihovog položaja. A vaši se slušaoci trajno menjaju! Čak se krvnicima može govoriti kad više ne pristize plata za vešanje, ili kad opasnost za njih postane prevelika. Bavarski seljaci bili su protiv svakog prevrata, no pošto je rat dovoljno dugo trajao i pošto su se sinovi vraćali kućama a nisu više nalazili mesta na imanjima, mogli su se pridobiti za prevrat.

Za pisce je važno da pogode pravi ton istine. Obično se čuje neki blagi, bolni ton, ton ljudi koji ne mogu ni muvi nažao učiniti. Ko u nevolji čuje takav glas, biće još bedniji. Tako govore ljudi koji možda nisu neprijatelji, ali posve sigurno ni saborci. Istina je borbena, ona ne pobija samo neistinu nego i određene ljude koji šire neistinu.

5. LUKAVOST DA SE ISTINA PROŠIRI MEĐU MNOGE

Mnogi, ponosni što su imali hrabrosti da pođu za istinom, sretni što su je pronašli, možda umorni od rada koji je bio potreban da je učine delotvornom, čekajući nestrpljivo da je pihvate oni čije interese zastupaju, ne smatraju potrebnim da primene sada još i naročitu lukavost pri širenju istine. Zato im često propada sav njihov trud. U svim vremenima u kojima je istina bila potiskivana i prikrišana primenjivala se lukavost kako bi se ona proširila među mnoge. Konfučije je krivotvorio jedan stari patriotski kalendar istorijskih događaja. Menjao je samo određene reči. Kada je pisalo: “Vladar Kuna naredio je da se ubije filozof Wan jer je on rekao to i to”, Konfučije je stavio umesto “ubiti” - “umoriti”. Gde je pisalo da je tiranin taj i taj poginuo u nekom atentatu, stavio je “beše smaknut”. Time je Konfučije otvorio put novom prosuđivanju istorije.

Ko u naše vreme kaže umesto narod “stanovništvo” i umesto zemlja “zemljišni posed”, taj već prestaje podržavati mnoge laži. On oduzima rečima njihovu trulu mitiku. Reč “narod” označava izvesno jedinstvo i ukazuje na zajedničke interese. Sme se, dakle, upotrebiti samo onda kada je reč o više naroda, jer se jedino tada mogu bar pretpostaviti zajednički interesi. Stanovništvo jedne oblasti ima razlišite i međusobno suprotne interese, a to je istina koja se pokušava prikriti. Laži vladajućih podržava i onaj koji kaže “zemlja” i pri tom za oči i noseve slika njive, pričajući o boji i mirisu zemlje; a, u stvari, nije posredi plodnost zemlje, ni ljubav čoveka prema njoj, ni marljivost, nego, uglavnom, cena žitarica i cena rada. Oni koji izvlače dobit iz zemlje nisu oni koji iz nje izvlače žito, i miris grude nepoznat je na berzama. One

odišu drugim mirisima. Nasuprot tome, zemljišni posed prava je reč i njome se može manje varati. Za reč "disciplina" tamo gde vlada tlačenje mora se izabrati reč "poslušnost", jer disciplina može postojati i bez vladara, i prema tome je plemenitija. A od reči "časť" bolja je reč "čovjekovo dostojanstvo". Pri tom nam pojedinac ne izmiče tako lako iz vida. A znamo kakva se sve fukara gura napred da odbrani časť jednog naroda! I kako rasipnički dele časť siti onima koji ih hrane a sami su gladni. Lukavost Konfučija može se i danas primeniti. Konfučije je neopravdane sudove o nacionalnim događajima zemenjivao opravdanima. Englez Tomas Mor u jednoj utopiji opisuje pravednu zemlju – ta se zemlja mnogo razlikovala od one u kojoj je on živeo, ali joj je bila i veoma slična, osim po vladajućim odnosima!

Lenjin, kojeg je ugrožavala carska policija, želeo je da opiše kako ruska buržoazija iskorištava i tlači ostrvo Sahalin. Na mesto Rusije stavio je Japan, a Koreju na mesto Sahalina. Metode japanske buržoazije podsetile su sve čitaoce na metode ruske buržoazije na Sahalinu, ali napis nije bio zabranjen jer su Rusija i Japan bili u neprijateljstvu. Mnogo štošta što se o Nemačkoj ne sme reći o Nemačkoj sme se reći o Austriji. Postoje mnoge lukavštine kojima se mogu zavarati i najsumnjičavije države.

...
Potlačenima je korisna svaka propaganda za mišljenje, na kojem god području. Jer u režimima koji služe izrabljivanju, mišljenje važi kao nisko. Kao nisko važi ono što je korisno poniženima. Kao niska važi neprestana briga da se bude sit; preziranje počasti koje se nude braniteljima zemlje u kojoj se gladije; sumnja u vođu kada on vodi u nesreću; odvratnost prema radu koji čoveka ne hrani; otpor prema silom nametnutim, besmislenim odnosima; ravnodušnost prema porodici kojoj više ne koristi briga. Gladne grde da su proždrljivi, one koji nemaju šta da brane nazivaju kukavicama, one koji sumnjaju u svoje tlačitelje optužuju da sumnjaju u vlastite snage, a one koji žele nagradu za svoj rad proglašavaju lenčugama, itd. U takvim režimima mišljenje važi kao uopšteno nisko i dolazi na zao glas. Ipak, uvek postoje područja u okviru kojih se može nekažnjeno ukazivati na uspehe mišljenja: to su područja na kojima su diktaturama potrebna mišljenja. Tako se, na primer, može govoriti o uspehu misli u ratnoj nauci i tehnici. Pogoršanje namirnica, odabir omladine za rat, sve to zahteva mišljenje: o tome se može pisati. Pohvala ratu, besmislenoj svrsi tog razmišljanja, može se lukavo izbeći; na taj način može mišljenje potaknuto pitanjem kako najbolje voditi rat, dovesti do pitanja ima li taj rat smisla, i može se upotrebiti kad se govori o problemu kako najefikasnije izbeći besmisleni rat. Naravno, teško je otvoreno postaviti takvo pitanje. Može li se, dakle, mišljenje koje se propagiralo iskoristiti, tj. može li ono neposredno zahvatiti u život? Može.

ZAKLJUČAK

Velika istina našeg veka (koja još nije dovoljna, ali bez koje se ne može pronaći nikakva druga važna istina) sastoji se u tome što je naš deo zemlje utonuo u varvarstvo jer se vlasništvo nad sredstvima za proizvodnju održava silom. Šta tu vredi da se napiše nešto smelo, čime pokazujemo da sada zapadamo u varvarstvo (što je istina), ako nam nije jasno zašto smo dospeli u takvo stanje? Moramo reći da je održavanje vlasničkih odnosa uzrok zlostavljanju. Doduše, kada to kažemo, gubimo mnoge prijatelje koji su protiv zlostavljanja, jer veruju da se ti odnosi mogu očuvati i bez njega (što nije istina).

Moramo reći istinu o varvarstvu u našoj zemlji da bismo time stvorili mogućnost za akciju koja bi ga uništila, naime promenila vlasničke odnose. Dalje, to moramo reći onima koji najviše pate u tim odnosima, koji su najviše zainteresovani za njihovu promenu, radnicima i onima koje možemo učiniti njihovim saveznicima jer, u stvari, ne poseduju nikakav udeo u sredstvima za proizvodnju, iako sudeluju u dobitku. I peto, moramo napredovati u lukavstvu. A svih tih pet teškoća moramo rešiti istovremeno, jer ne možemo istraživati istinu o varvarstvu ne misleći na one koji od varvarstva pate; te dok – odbacujući stalno napade kukavičluka – tražimo prave uzroke tog stanja, računamo na one koji su spremni da se koriste svojim znanjem. No moramo misliti i na to da im damo istinu na takav način da ona u njihovim rukama bude oružje, a istovremeno tako vešto da neprijatelj ne otkrije i ne spreči tu predaju.

Toliko se traži kada se traži da pisac piše istinu.

Bertolt Brecht, 1934.

Esej je napisan 1934. godine za ilegalno antifašističko rasturanje.

Outro

Eto, posle duže pauze novog broja fanzina. Prošla godina je bila bez ijednog broja, nažalost. No, sve je to bilo iz opravdanih razloga, nedostatak vremena i nepristupačnost internet konekcije.

Hvala svima koji su se interesovali za naš fanzin, pisali nam mejlove i raspitivali se šta je razlog neobjavlivanja novog broja. Izvinjavamo se svakome kome nismo odgovorili. Opet opravdani razlozi. Takodje hvala na svim pozivima na razne umetničke manifestacije i performanse. Još jedno izvinjenje zbog nedolaska.

Od sada ćemo pokušati da fanzin radimo i šaljemo svakog meseca. Internet smo obezbedili, biće i slobodnog vremena tako da će biti još kvalitetnih tekstova. Što se tekstova tiče, svaki prilog sa vaše strane je dobrodošao. Naravno, bilo kakva reklama na vašim sajtovima, blogovima, prosleđivanje fanzina prijateljima i poznanicima biće cenjena.

I tako, naša misija stvaranja jednog nezavisnog, alternativnog medija se nastavlja, zapravo tek je na početku.

U ovom broju možete čitati odlične tekstove, to nije naša neskromnost, već priznanje autorima.

Do sledećeg broja.

Sloboda i jednakost